

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **a) Bc. L. R., a žalobkyně: b) T. R.,** proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství,** se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 10. 8. 2018, č. j. 35974/18/5100-41457-711535; ze dne 15. 8. 2018, č. j. 36505/18/5200-10424-700519; ze dne 20. 8. 2018, č. j. 37391/18/5100-41456-711847; ze dne 23. 8. 2018, č. j. 37444/18/5100-41457-711535; ze dne 23. 8. 2018, č. j. 37452/18/5100-41457-711535; ze dne 24. 8. 2018, č. j. 38400/18/5200-10424-700519; sdělení ze dne 5. 9. 2018, č. j. 39862/18/5100-41456-711847; a sdělení ze dne 6. 9. 2018, č. j. 40172/18/5200-10424-700519, o žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2019, č. j. 14 Af 39/2018 - 59, o žádosti žalobců o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobce a) **se zamítá.**
- II.** Řízení o kasační stížnosti žalobkyně b) **se zastavuje.**
- III.** Žalobce a) a žalobkyně b) **nemají právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti žalobce a).
- V.** Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žalobkyně b).

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Žalobce a žalobkyně napadli žalobou v záhlaví označená rozhodnutí a sdělení žalovaného. Dvě rozhodnutí žalovaného se týkají žádosti žalobce o vrácení přeplatku na dani z přidané hodnoty za rok 2016, další dvě rozhodnutí se týkají daně z příjmů žalobce za rok 2016, jedno rozhodnutí se týká uložení pokuty žalobci a jedno rozhodnutí se týká vyměření daně z přidané hodnoty žalobci za 1. čtvrtletí 2017. V záhlaví označenými sděleními byl pak žalobce informován, že proti rozhodnutí žalovaného se nelze odvolat. Žalobce a žalobkyně současně v řízení před městským soudem požádali o přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

[2] Městský soud v Praze v záhlaví označeným usnesením žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků a neustanovil mu zástupce (výrok I.) a žalobu žalobkyně odmítl (výrok II.). Ve vztahu k žalobci městský soud konstatoval, že má významné pochybnosti o pravdivosti a úplnosti žalobcových tvrzení, pokud na jednu stranu uvádí, že je fakticky nemajetný a má pouze dluhy, a na stranu druhou poukazuje na vysoké náklady spojené s uspokojováním svých potřeb. Městský soud dospěl k závěru, že žalobce věrohodným způsobem neprokázal své celkové poměry, a proto nevyhověl žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků, a to ani z části. Ve vztahu k žalobkyni městský soud uvedl, že napadená rozhodnutí se týkají daňových povinností žalobce a nikoliv žalobkyně. Žalobkyně nebyla adresátkou těchto rozhodnutí. Městský soud tedy dospěl k závěru, že žalobkyně nebyla nijak přímo zkrácena na svých právech napadenými rozhodnutími. Žalobu podanou žalobkyní proto odmítl jako návrh podaný osobou k tomu zjevně neoprávněnou.

II. Obsah kasační stížnosti a řízení o ní

[3] Proti usnesení městského soudu podal jak žalobce (stěžovatel), tak i žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost a oba současně požádali o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[4] Stěžovatelé v kasační stížnosti uvedli, že ji podávají z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a domáhají se zrušení usnesení městského soudu. Jsou přesvědčeni, že postupovali zákonným způsobem, popsali všechny požadované skutečnosti a doložili je nesčetným množstvím pravdivých písemných důkazů. V kasační stížnosti dále popisují svoji obtížnou životní situaci a související soudní řízení.

[5] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 30. 5. 2019, č. j. 1 Afs 98/2019-49, zamítl žádost stěžovatele a stěžovatelky o ustanovení zástupce, jakož i žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků. Soud současně vyzval stěžovatelku k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost a předložení plné moci udělené advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti, a to ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení usnesení.

[6] Soud pro úplnost konstatuje, že stěžovatele navíc poplatková povinnost ani povinnost zastoupení advokátem v projednávané věci netíží, neboť jeho kasační stížnost (na rozdíl od kasační stížnosti stěžovatelky) míří proti procesnímu rozhodnutí, kterým se řízení o jeho věci nekončí (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

a) Ke kasační stížnosti stěžovatele a výroku I.

[7] Kasační stížnost stěžovatele je přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Stěžovatel se domnívá, že v řízení u městského soudu popsal všechny požadované skutečnosti a doložil je nesčetným množstvím pravdivých písemných důkazů. Městský soud přesto jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nevyhověl.

[10] Podle § 35 odst. 9 s. ř. s., ve znění účinném v době rozhodování městským soudem, *[n]avrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.*

[11] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že „účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“

[12] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu a shledal, že jeho závěry plně ob stojí. Stěžovatel v řízení před městským soudem předložil Prohlášení o svých osobních, majetkových a výdělkových poměrech (dále jen „Prohlášení“), ve kterém uvedl, že žije sám a že je obětí několika trestných činů. V části Prohlášení týkající se příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti stěžovatel uvedl, že z podnikání („Služby v oblasti internetu, reklamní činnosti a tvorby webových stránek, zprostředkování“) měl v roce 2015 příjmy 552.317 Kč (bez DPH) a výdaje 549.110 Kč (bez DPH), rozdíl tedy činil 3.207 Kč. V části Prohlášení týkající se osobního majetku stěžovatel uvedl jako majetek větší hodnoty „2.000.000 Kč“, který označil za „ukradený majetek“ a „1.500.000 Kč“, který

označil jako „ukradenou hotovost“. V části Prohlášení týkající se závazků uvedl, že má dluhy na sociálním pojištění (100.000 Kč s otazníkem), dluhy na zdravotním pojištění (100.000 Kč s otazníkem), půjčky na podnikatelskou činnost (200.000 Kč s otazníkem), poukázal též obecně na penále a úroky, které na těchto závazcích váznou. K Prohlášení pak stěžovatel přiložil pouze Přiznání k dani z příjmu fyzických osob za zdaňovací období (kalendářní rok) 2017, kde je vyznačena na řádce 61 daňová ztráta ve výši 57.990 Kč, která je výsledkem rozdílu příjmů ve výši 344.108 Kč a výdajů ve výši 402.098 Kč. V příloze č. 1 k daňovému přiznání stěžovatel za rok 2017 je uvedeno, že stěžovatel vede daňovou evidenci.

[13] Vzhledem k tomu, že ze stěžovatelem předložených podkladů nebylo možné dostatečně posoudit jeho majetkové a výdělkové poměry a ověřit si jeho tvrzení, městský soud stěžovatele vyzval k doložení svých příjmů za roky 2016 a 2018. Stěžovatel však na tuto výzvu městskému soudu opět zaslal pouze přiznání k dani z příjmů za rok 2017. Vedle toho poslal ještě kopii dalšího vyplněného formuláře prohlášení o jeho majetkových poměrech, které nebylo datováno. Stěžovatel tedy vyhověl výzvě městského soudu k doplnění žádosti o osvobození od soudních poplatků pouze částečně, neboť nedotvrdil a nedoložil své výdělečné poměry za rok 2016 ani 2018, aby si městský soud mohl učinit komplexnější obraz o jeho situaci. Městský soud proto vyšel při svém rozhodnutí z podkladů, které mu stěžovatel zaslal na podporu svého návrhu.

[14] Nejvyšší správní soud konstatuje, že se ztotožňuje s posouzením městského soudu. Kromě výdajů na podnikání, které za poslední zdaňovací období (rok 2017) převážily nad příjmy plynoucími z podnikání stěžovatele, stěžovatel ve svém podání obecně poukázal na další částky, které musí vynakládat (výdaje související se zdravotním stavem stěžovatele, nájemné atd.), aniž by však tyto výdaje blíže konkretizoval. Z údajů uvedených stěžovatelem v Prohlášení přitom není seznatelné, z čeho tyto existující a (byť podle informace stěžovatele) nepravdělně se opakující výdaje hradí, tj. jak uspokojuje své životní potřeby. Mezi tvrzené půjčky (v bodě 34 Prohlášení) zařadil totiž pouze půjčku na podnikání ve výši 200.000 Kč s otazníkem, aniž by nadto toto své tvrzení jakkoli doložil, jiné půjčky či finanční zdroje k uspokojení svých základních životních potřeb neuvedl.

[15] Stěžovatel konstantně uváděl, že je stále „ve ztrátě“, jeho výdaje za rok 2017 na podnikatelskou činnost převyšovaly příjmy z této činnosti získané, a vymezil tím svoji situaci tak, že fakticky nemá z čeho žít, když nepobírá žádné dávky od státu či jinou finanční pomoc. Stěžovatel však vedle toho poukázal na množství konkrétněji (ani přibližně) nespecifikovaných výdajů, které vynakládá na uspokojování svých osobních potřeb (zdravotní výdaje, nájemné atd.). Mezi tyto výdaje, které jsou obecně považovány za výdaje spojené s uspokojováním základních životních potřeb, se obvykle řadí též výdaje na stravu, které však stěžovatel ani nezmínil. Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem tedy uzavírá, že i kdyby přitom byly výdaje stěžovatele na uspokojování základních životních potřeb rovny zákonem stanovenému životnímu minimu pro dospělou osobu, které podle § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, činí 3.410 Kč, stěžovatel městskému soudu neosvětlil, z čeho v souhrnu (minimálně) 40.920 Kč ročně na přežití čerpal či jakým jiným způsobem v uplynulém období svoji existenci zajišťoval. Stěžovatel tedy v řízení před městským soudem neprokázal, že jsou u něj splněny zákonné podmínky pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

[16] S ohledem na předeslané Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji výrokem I. podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

b) Ke kasační stížnosti stěžovatelky a výroku II.

[17] Stěžovatelka spolu s podáním kasační stížnosti nesplnila poplatkovou povinnost stanovenou v § 4 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 30. 5. 2019, č. j. 1 Afs 98/2019-49, následně zamítl žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků a vyzval ji k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ve lhůtě 15 dnů. Zároveň stěžovatelku poučil o následcích nesplnění poplatkové povinnosti.

[18] Usnesení č. j. 1 Afs 98/2019-49 bylo stěžovatelce doručeno ve středu dne 12. 6. 2019, soudem určená lhůta pro zaplacení soudního poplatku marně uplynula ve čtvrtek dne 27. 6. 2019 (§ 40 odst. 1 a 3 s. ř. s.). Stěžovatelka poplatek v této lhůtě nezaplatila, Nejvyšší správní soud proto řízení o její kasační stížnosti podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve spojení s § 47 písm. c) a § 120 s. ř. s. výrokem II. zastavil.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud pro úplnost uvádí, že dne 26. 6. 2019 obdržel podání stěžovatelů, v němž v návaznosti na usnesení č. j. 1 Afs 98/2019-49 opětovně uvádějí, že postupovali zákonným způsobem a doložili všechny relevantní skutečnosti. V tomto podání však neuvádějí žádné nové informace, které by mohly vyústit v odlišné posouzení jejich věci.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatele Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.). Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti stěžovatele žádné náklady nevznikly (výrok IV.).

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatelky soud rozhodl podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno (výroky III. a V.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 11. července 2019

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu

